

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Zilnic de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Cifre înspăimântătoare

(*) Dacă guvernele maghiare nu și vor trage seamă din vreme, azi mâne Teara Ungurească se va pute număra între cele mai nefericite de pe continent. O mare parte a locuitorilor sîi emigrează adevărat din cauza mizeriilor de tot felul, iar alta parte — cea merită mai ales să sporească numărul cetățenilor, *copii noui născuți* — se prăpădește din cauza lipsei oricărui griji medicale.

Mai bine vor vorbi însă cifrele. După datele cele mai recente, în anul 1899 au murit în Ungaria: copii 293.127
oameni mari 221.207

Din întreaga mortalitate 57% o dau deci copii.

Mai înspăimântător ni se va părea lucrul dacă vom lua în considerare faptul, că dintre 7 milioane copii, câți erau în 1899, au murit aproape 300.000, iar dintre 12 milioane oameni mari au murit 220.000. Dintr-o sumă de copii care abea trece peste jumătate cât sunt oamenii mari a murit cu una a treia parte mai mulți de cât din suma aproape îndoită a oamenilor mari.

Dintre cei morți (de la vîrstă de 7 ani în jos) 114.144 au fost Unguri iar 120.790 nemaghiari.

Mortalitatea copiilor între Unguri este deci mai mare!

De altminteri eată ce scrie în această privință chiar „Pesti Napló“ (numărul dela 25 c.)

„E mai mult decât păcat negigența ce se observă în privința asta în Ungaria din an în an. Dintre multe cauze e destul să amintim numai unul singur, care aruncă de altfel lumină asupra tuturor negigențelor. Dintre copii dela 7 ani în jos, va să zică din suma de 253.853 copii numai 56.38%, va să zică ceva peste jumătate au fost căutați de doctori; restul de 120.000 copii au murit fără să fi fost căutați de doctori... În cei din urmă 10 ani au căzut jertfa negigenței culpabile a administrației sanitare aproape trei milioane copii. Până cînd Ungaria va fi cimitirul copiilor? ...

Răspunsul nu este greu de dat: până ce guvernele se vor purta tot ca în trecut, mortalitatea are să preînăte aceleași cifre înspăimântătoare.

Cine și bate adică în Ungaria capul cu probleme sanitare? Care dintre ministri caută să și câștige merite meditănd asupra unor probleme de felul acesta?

De-a mic și până la mare, aici toți se preocupă de *maghiarizare* și cel mult de *colonizare*.

Așa, că dacă e să luăm ca mărurii chiar cele scrise de presa maghiară, nu calomniăm de loc patria, dacă în privința sanitară o punem pe aceiași treaptă cu ori-care dintre statele din fundul Asiei!

Dar asta nu face nimic. Sunt ele p'aici și semne de cultură modernă: astfel în Budapesta este chiar o operă regală, teatre cu grămada iar orfee nenumărate!

Emigrații bosniaci și Tarul. Pe cînd compatrioții noștri maghiari se fletează că Rusia le vorbește ca egal la egal (în duimănia față de Austria — poate!) Sărbii din Bosnia, emigrați în Serbia, modești cătoritori de împărăție rusească universală, au adresat „patronului lumii slave“, următoarea dovadă de aderență telegrafică:

„Majestate,

Sărbii bosniaci și herzegovineni trăitori în Serbia, așteptăndu și liberarea patriei lor prin grația Majestății Voastre, sîi sîm de stăruia datorie și bucurie de a felicită cu cea mai profundă plăcere pe M V cu ocaziunea zilei sale onomastice. Rugăm pe Dumnezeu, cel a tot puternic, să țină mîni pe M V, împărat și Casa Sa pentru mărirea Rusii pentru dezvoltarea ei și pentru gloria slavismului și pentru fîcirea Sărbilor subjugăți.

Toți o apă Am accentuat cu diferite ocazii și în în mai mult rînduri, că partidele politice maghiare nu se deosebesc de loc în ceea ce privește tendințele politice, una de alta. Același moror comun le mișcă pe toate: sovînismul.

On ocaziunea jubileului lui Tisza Kalmán acest adevăr și-a găsit expresiunea pe față, prin graziul lui Örvös Károly și scrisorile lui în coloanțele lui Egyetér és. Baza constiutivei partidului kossuthist este programul Kossuth Lajos, iar a partidului liberal transacțiunea dela 1867. Liberalii însă sîcotesc și susțin transacțiunea numai întru cât le poate servi puterea, pentru ca să cărmuiască statul în direcția 48 istă, maghiară-exclusivistă. sovînismul.

„Opoziția“ parlamentară kossuthistă, la rîndul său, își face datoria de a masca constituționalismul prin atitudine: sa în parlament, ca apoi la zile „mari“ să vie, și prin glas și condei autorizat să premărească isprăvile „liberale“, în serviciul „națiunii singure alcătuitoare“ și a „ideei de stat național maghiar“.

Sunt toți o apă!

O paralelă.

III.

Di Benedect Jancsó a luat-o prea repede cînd s'a avîntat la comparațiunii.

Conflictul dintre România și Bulgaria nu s'a produs pentru-că una voiesc România și alta Bulgaria în ceea ce privește Macedonia, ci pentru-că cetățenii ai Bulgariei au săvîrșit pe pămîntul României crime ordinare, iar guvernul bulgar n'a voit să aplice legile Bulgariei urmărind pe acești făcători de rele.

Nu s'a întîmplat însă, pe cît știm noi, nici odată, ca cetățenii ai României să fi săvîrșit pe pămîntul Ungariei crime ordinare, și guvernul român să fi refuzat a i urmări. O singură dată s'a întîmplat, că câți-va tineri trecuți din Ungaria în România au publicat o proclamațiune revoluționară, și guvernul român i-a espulsat — fără ca cine-va să o fi cerut aceasta — numai pentru-ca să se știe, că în România legile se aplică în toate împregiurările și față cu ori-și-cine. Nu există deci nici o asemănare între această Românie și Bulgaria, care-și aplică legile numai cînd Bulgarilor le vine la socoteală să le aplice.

Există însă o foarte învederată asemănare între această Bulgaria și Ungaria, al căreia guvern aplică și

el legile numai dacă și cum Maghiarilor le vine la socoteală să le aplice.

Nu numai noi Români o zicem aceasta: toți cei ce au avut relațiuni cu regatul ungar au făcut experiența, că Maghiarii nu se țin de angajamentele luate odată de dîșii și-și restalmăcesc legile, le nesocotesc ori le calcă, cînd ele îi obligă la ceva. În gîndul Maghiarului legea ungară numai pentru Maghiari e îngrădire și n'are nici o valoare cînd ar fi ea și alții să profite de ea. Astfel, atît rei concetațenii, cât și rei vecini, Maghiarii au ajuns de na mai vrea nimeni să facea cauză comună cu dîșii: concetațenii lor nu mai vor să lucreze alături cu dîșii pentru consolidarea statului ungar, iar popoarele de peste Laita vor să rumpă ori-și-ce legătură cu Ungaria stăpînită numai de dîșii.

Atît pentru Bulgari, cât și pentru Maghiarii statul nu are nici un scop etic, ci este numai un fel de societate de asigurare mutuală.

În Bulgaria Boris Sarafoff și soții lui stăpînesc prin adimeniri și terorizări toată Bulgăria și afacerile publice nu mai pot să fie conduse decît de oameni, care sunt gata să de agenții lui Boris Sarafoff.

În regatul ungar așa numita societate maghiară stăpînește atît prin amenințări, cât și prin ademeniri demoralizatoare și nu mai e cu puțință decît un guvern, care tolerează călcările de lege, cînd bunul traiu ai Maghiarilor o cere aceasta.

Nici în Bulgaria, nici în Ungaria nu e cu puțință un guvern în înțelesul european al cuvîntului, care poate să aplice în toate împregiurările legea și să le impună tuturor respectarea ei. Nu că n'a voit, dar' n'a putut guvernul bulgar să urmărească pe făcătorii de rele, care au săvîrșit crimele ordinare dovedite de judecătoria din România; nu că nu voiește, dar' nu poate guvernul ungar să urmărească pe făcătorii de rele, care în Ungaria terorizează și corupe nesocotind legile ori călcîndu-le.

Ani de zile de-a rîndul Români s'au folosit în virtutea legii pentru naționalități de limba lor atît în administrațiune, cât și la instanțele judecătorești. Aceasta îi supără însă pe „nemes emberii“, care nu știu românește și intraseră cu toate aceste în funcțiunile administrative ori erau judecatori în ținuturi locuite de Români, nu în interesul statului ungar, ci de dragul acestora s'a tolerat călcarea legii. În loc de a-i obliga pe aceștia să învețe limba românească, guvernul, spre a se pute susține, a lăsat să se calce legea și nu numai a permis ca cei-ce nu știau românește să se folosească și față cu Români de limba maghiară, dar' a prigonit totodată pe cei-ce știau românește și respectau legea.

Astfel o mulțime de Români au fost nevoiți să și părăsească cariera pentru-că n'au voit să calce și ei legea și azi nu mai iau parte la viața publică a Ungariei decît aceia

dintre Români, care n'au destulă bărbăție și sunt gata să calce și ei legea creată pentru asigurarea libertății de dezvoltare a neamului lor.

Idea unui stat național maghiar e absurdă, e utopie nerealisabilă, căci nu e plăsmuită în capete, ci în burțile miilor de „nemes emberii“ scăpătați și inculți, care, neștiind să muncească, ar muri de foame, dacă guvernul ungar ar impune respectarea legilor. Aceștia stăpînesc Ungaria, iar pentru aceștia nu există *cesiune de drept*, ci totul e *cesiune de putere*. În gîndul lor statul ungar nu are alt rost, nu alră menire decît ca milioanele de muncitori să ostănească spre a le asigura lor un traiu bun și o viață petrecută cu cât se poate de mult chef și pe cât se poate de puțină muncă.

De nenumărate ori ne-am putut încredința, că oamenii de stat ai Ungariei și-au dat și ei seamă, că astfel statul ungar nu se poate consolida, și țin ca să angajeze și pe ceilalți cetățenii ai Ungariei în viața comună a patriei lor.

Ei sunt însă impotenți în fața marelui obstacol a celor ce consideră statul și în că numai dîșii să fie împărțești din aceste beneficii.

De aceea încă în ziua, cînd s'a constituit actualul guvern ungar, s'a putut prevedea, că nici el nu va pute să facă nimic pentru restabilirea ordinii legale în regatul ungar. O va fi voină dl Coloman Széll aceasta, dar nu are destulă autoritate, ca s'o poată face.

Temelia practicei constituționale e sistemul electoral, iar acesta a fost croit anume astfel, ca 'n parlament să nu poată fi reprezentată obștia cetățenilor ungari, ci numai obștia beneficianților, care sunt o adunătură recrutată din toate popoarele ce constituiesc regatul ungar. Cîta vreme se menține acest sistem electoral nu poate să se susțină în Ungaria decît un guvern, care nu impune respectarea legilor, cînd interesele beneficianților cer ca ele să fie călcate, și e foarte greu a crede, că actualul parlament va da mîna de ajutor pentru o reformă electorală, prin care li-s'ar da și Românilor puțința de a și trimite reprezentanții în dieta din Budapesta.

Posițiunea guvernului ungar e deci aceeași ca a celui bulgar: chiar și dac'ar fi voină, el nu poate să impună respectarea legilor.

Nu mă îndoiesc dar că dl Széll ar dori, ca în deosebi Români să iee parte la viitoarele alegeri și fără ca să se fi făcut reforma electorală și că între Români sunt oameni, care voiesc s'o facă aceasta. Nu cred însă, că lucrul e cu puțință. Prea sunt amare esperiențele, pe care le-au făcut Români din regatul ungar pentru-ca ei să se angajeze în viața constituțională a Ungariei fără-ca să li-se fi dat mai înainte garanții sigure, că în viitor legile vor fi respectate, iar garanțiile aceste nu li-se pot da de-

Reichsrathul in activitate.

Cu toate desiluziile pe cari le-a avut dr. Körber, cu tot eșecul suferit în încercarea sa din urmă de a asigura un modus vivendi legislaturii, prin subterfugiul dietelor provinciale, cu toate că rezultatele alegerilor nu prea seamănă a fi pregătiți un drum de roză pentru stagiunea parlamentară apropiată, speră, că Reichsrathul, care va fi convocat pe la sfârșitul lui Ianuarie, nu va face obstrucție în luna dintâiu, astfel că alegerea delegațiilor și a comisiunii cuotei va fi cu puțință, și printr'aceasta mersul liniștit al afacerilor publice va fi asigurat.

Aceste speranțe sunt împărtășite și de cercurile politice guvernante din Ungaria. În cazul când așteptările vor fi satisfăcute, delegațiile vor fi convocate încă în luna Martie, așa că din partea Ungariei se va vota bugetul comun pentru anul 1902 prin actuala delegație. Chestiunea cuotei, care este arangeată numai până la Iunie 1901, se va hotărî numai după terminarea lucrărilor comisiunii de cuotă ce va fi delegată din actuala legislatură.

Spioniri din presa maghiară.

Nici una, nici alta.

Din incidentul serbărilor de crăciun, după ritul apusean, ziarele maghiare au apărut împesțirite cu articole serbărești, din a căror masă remarcăm în *Magyarország* un articol semnă de Bartha Miklos, în care între altele, se caracterizează poporul maghiar astfel:

„Nu este adevărat că noi am fi popor de cai („lo-nép”). Popor de oi („juh-nép”) suntem zău noi!”

Popor de oi? care tulbură apa „Iupilor” de naționalități. E fals!

Nu de cai năvăși, căci a spus-o chiar în casa magnaților un secretar de stat, că maghiarii sunt neblznici în tratarea cu caii. oare un tertium intermedium mai puțin?”

ȘOAPTE

Dor și jale.

Ce dulci erau momentele când eram încă lângă tine! Ce fericiți eram, când îți desmețeam părul blond, buclat...

Dar' acum toate s'au dus!... Nu mai pot netezi buclăci părul tău minunat, nu mai îți pot vedea ochisorii frumoși, nu-ți mai aud vocea. Nu mai ascult cântecul tău și al meu: „Când luna 'n Maiu”...

Sunt ca un sorman călător, departe de țeară, părăsit de toți!

Nimic nu mă poate înveseli. Gândul mereu îmi zboară la tine, scump odor! Budapesta.

Titu.

Din cercurile tinerimii din Oradea-Mare.

Stimate d-le Redactor!

Răspunsul meu din numărul 221 a fost dictat de adevăratele interese ale tinerimii din care fac și eu parte. N'am putut trece cu vederea, că cel mai nechieșăft membru se monopolizează epitetul frumos de „tinerimea română”. — După desbinarea ivită în staul nostru, majoritatea, care a arangeat convenirile sociale, s'a ferit să-și atribue numirea de „tinerimea română”, deși era îndreptățită s'o facă, s'a ferit ca să nu pună piedecă unei eventuale împărțiri. Deci nu noi purtăm vina, că atât publicul din loc, cât și Siminic pe noi ne consideră de „tinerimea română”, pentru ce așa tare s'au supărat d-nii Tărău și Szilágyi.

Am lucrat și o să lucrăm tot deuna independenți, franc și cu gând curat, — și dacă ni-se impută ceva e, că am voit să alcătuim o tinerime conștientă de sine, o tinerime care din propriile sale puteri să lucreze o tinerime în stare să reziste tuturor influențelor de partid și clică.—Ferindu-ne să ne alăturăm la persoana cuiva : am voit ca prin

ținuta noastră să aducem în armonie societatea din loc.—Și dacă publicul român va considera ținuta asta de greșită, suntem gata să strigăm cu toții: „Pater peccavi” și să lășăm ca și în staul nostru să se încuibă zizania, domnia clicel.—

Atâta în general despre ținuta majorității; ear referitor la declarația și ținuta dlor Tărău și Szilágyi, va fi destul să mă provoc la declarația de mai jos. În ce privește „necompetența mea, d-nii întimpinătorii au declarat în fața martorilor mei, că „necompetența” mea o formează împregiurarea că am absentat dela câteva ședințe. E de prisos deci se mai răspund la o astfel de atenție copilărească.

Ca încheiere încă numai una: „tinerimea” în numele căreia vorbesc d-nii întimpinătorii o formează 8 zi opt tineri „copți”, față de o „fracțiune” care constă din aproape de 80 membri, și e caracteristic a ști și aceea, că chiar presedintele și notarul „tinerimii” a părăsit această tinerime, alăturându-se la „fracțiune”.

Cu acestea eu am sftărit pentru tot deauna cu „competenții” domni, întimpinătorii, fiind-că n'am nici timp nici voie să mă polemizez cu d'nșii.

Las să urmeze acum declarația, din care on. public poate vedea ținuta mea și va cunoaște pe acei domni, de cari a trebuit să mă ocup.

Oradea-Mare, 22 Dec. 1900.

Cu distincă stimă:

Pavel Obădeanu.

Declarație.

În numărul 221 al „Tribunei Poporului” a apărut un răspuns, în care domnul Pavel Obădeanu răspunde la întimpinarea publicată de d-nii Ios. Tărău și Aug. Szilágyi în numărul 217.

Subscriși prin aceasta ne identificăm întru toate cu dl Pavel Obădeanu și declarăm categoric că răspunsul lui corespunde pe deplin adevărului.

Totodată protestăm în contra usurpării și monopolisării numelui de „tinerime română” din partea acelor domni. Departe sunt d-nii Tărău și Szilágyi și departe să și fie, să re- Oradea-Mare la Decembrie 1900.

George Cimponeriu, stud. în drept. Valeriu C. Liuba, stud. în drept. Adrian Popescu, stud. în drept. Corneliu Antal, stud. în drept. Nestor Porumb, stud. în drept. Dumitru Popa, stud. în drept. Ioan Mușiu, stud. în drept. I. Găvrus, stud. în drept. Gabriel Gherlan, Paul Gel, stud. în drept. Emil Montșia, stud. în drept. Vasile Babi comptabil. Ioan Candrea, stud. în drept. Alex. Popoviciu, stud. în drept. Nicolae Zigre, stud. în drept. Aureliu Popescu, stud. în drept. Nicolau Hubian, stud. în drept. Petru Bulsan, st. în drept. Victor Mercea, stud. în drept.

Noutăți

Arad, 26 Decembrie n. 1900.

Majestatea Sa Monarchul nostru se găsește la Wallsee, unde petrece serbătorile crăciunului la fiica Sa, archiducesa Maria Valeria. M. Sa se va reîntoarce la Viena în ziua de 29 Dec. c.

Consistor plenar. Măne se va ține în Arad consistor plenar, sub presidenția P. S. Sale Episcopului I. Goldși.

Onomastica P. S. S. Episcopului Popea. Foaia Diecesană din Caransebeș aduce amănunte despre modul cum s'at serbat în centrul diecesei onomastica P. S. Sole episcopului Nicolae Popea. Marți în preșeara onomastice P. S. Sa a primit felicitările tinerimii studioase dela institutul teologic-pedagogic diecesan. După cântarea unui „Imn ocașional”, clerical Axentie Popoviciu a felicitat, în numele întregii tinerimi, pe P. S. Sa, care răspunzând a mulțumit elevilor pentru iubirea arătată și le-a recomandat cu căldură să ocolească moravurile stricate, să devină caractere ferme, de cari biserica și poporul are mare trebuință.

Mercuri s'a săvârșit liturgia cu mare pompă, ear după liturgie P. S. Sa a primit

numeroase felicitări din partea membrilor Consistorului, Corpului profesoral, preoții mei locale — conduși fiind toți de dl archimandrit Filaret Musta. L'au mai felicitat: corpul ofițeresc, Comunitatea de avere, magistratul și mai mulți onorațiori. Între cei ce l'au felicitat dinafară a fost I. P. S. Sa Mitropolitul I. Meșianu, I. P. S. Sa Mitropolitul Iosif al Moldovei, P. S. Sa Episcopul Goldși și „aiți Români fruntași. Din incidentul onomastice sale episcopul Popea a împărțit la 10 elevi diligenți, cu purtare bună și sâraci, — în părți egale — 200 coroane.

Ducele de Orleans a vinat mai multe zile prin munții Maramureșului, de unde a plecat la Alesuth numai în ajunul serbătorilor caiolice. El este un escelent vânător.

Arondarea protopresbiteratelor din archidieceza gr. or. a Transilvaniei. „Telegraful Român” publică noua arondare a protopresbiteratelor din archidieceza gr. or. a Transilvaniei, conform hotărârei Sinodului archidieceșan, acceptată și de Congresul național bisericesc, cu adausul de a se pune în viață cu începere dela 1 Ianuarie 1901. Protopresbiteratele nou arondate sunt: Agnita (cu 84 comune bisericești); Alba Iulia (40 com. bis.); Brașov (26 com. bis.); Cluj (33); Coholm (24); Deva (37); Dobra (17); Făgăraș (38); Hațeg (36); Hunedoara (22); Mediaș (31); Mureș-Oșorheiu (20); Orăștie (62); Sebeș (25); Sibiu (26); Sighisoara (30); Târnava (25); Treiscaune (26); Turda (31). Oficiile protopresbiterale vor alege din arhivul protopresbiteral toate actele comunelor cari se au trecut altui protopresbiterat și le vor transpune oficiului protopresbiteral respectiv prin act oficial la 1 Ianuarie 1901. Prin arondarea cea nouă nu se ating protopresbiteratele Abrud, Bistrița, Bran, Cămpeni, Iia, Lupșa, Mercurș, Reghin, Sășița, Unguraș și Zarand, ei rămân în stadiul cel vechiu. Arondarea decretată pentru protopresbiteratul Avrig rămâne neexecută; tot așa arondarea decretată pentru protopresbiteratele Cetatea-de-piatră, Deș și Selnoc. Protopopiatul Geoagiului se desființează, trecându-se la protopresbiteratele Deva și Orăștie. Se înființează un nou protopresbiterat, al Hunedoarei, cu sediul în Hunedoara.

Nichita și Francisc Iosif. Din incidentul jubileului domniei de 40 ani a principelui muntenegrean, cu care ocașione principele a luat titlul de „Alteță regală”, felicitărilor Monarchului nostru Altețea Sa a răspuns în următoarele:

Prețioasele urări ale M. Voastre la ocașionea jubileului meu de domnie mi-au fost o nouă dovadă a înaltei și prețioasei bunăvoințe ce aveți pentru mine. Sub îndelungata și greaua mea domnie numai bucura m'am putut întotdeauna de vecinătatea unei astfel de împărății, a cărei înaltă cultură și înaintare au avut cea mai norocoasă și cea mai binefăcătoare influență asupra dezvoltării morale a țării mele. Întotdeauna m'a îndemnat și m'a încurajat la îndeplinirea datoriei mele această influență și nobila bunătate a celui cavaleresc și stimat domnitor, pe care atât de adeseori l'am admirat și a cărui bunătate am simțit o. Țeara, familia mea și eu însumi vom fi pururea recunoscători Majestății Voastre.

Desmințire semifioleasă. Știrea dată și de noi, după ziarele maghiare, prin care se vestește că M. Sa Monarchul ar fi având de gând să încheie o căsătorie morganatică, e desmințită de ziarul „Magyar Nemzet”, ca o îndrăzneată invenție menită de a face senzație.

Profesoară de liceu. Holandia e țara care a ajuns mai departe în aplicarea femeilor în învățământ și anume, numind de profesoară la un liceu de băieți pe domnișoara E. van Kramer, doctoră în matematică și științele naturale, promovată cu distincție la acest grad academic la sfârșitul anului academic trecut.

245 studenți au fost lași afară dela universitatea din Dorfat. Causa este că ei nu și-au plătit didactrul.

Potmolirea unui vapor. Duminecă pe la 2 ore după amiază vaporul Societății Lloyd „Aurora” s'a potmolit pe o stâncă la 3 mile de orașul Constanța, pasagerii au scăpat în bărci și au venit în oraș Joi dimineața aproape înghețați.

Acum se descarcă mărfurile din vapor. Nu se cunosc pentru un moment avariile suferite.

Contele Muraviev, cancelarul Rusiei, care urmăria de mult să provoace un conflict în Peninsula Balcanică, întreținea călți sta prin puțință spiritul de ură între Bulgaria și România.

În acest scop, luase măsuri ca un mare corp de voluntari ruși să fie gata la Moscova și la Kiev, pentru a trece în Bulgaria în cazul unei ciocniri între România și Bulgaria.

În același timp luase dispoziții ca mai toată primăvara anului acestuia, pe vremea conflictului cu Bulgaria pentru insula Bujorescu, ca în Basarabia, la frontiera Moldovei să staționeze 80 mii de soldați, sub pretext de manevre parțiale.

Contele Muraviev auzind însă de tratatul Româno-Turc, care era ca și un fapt împlinit, propuse Țarului să îndemne Bulgaria la un conflict războinic cu România.

Țarul însă refuzând, contele Muraviev se sinucise la 10 Iunie. Acest fapt este stabilit și confirmat și de marele ziar: „Berliner Tageblatt”.

Moarte misterioasă. Meerscheid, directorul poliției din Berlin, care era amestecat în procesul panamist al băncii prusiene, a murit subit. Se crede că el s'a sinucit, pentru a scăpa de pedeapsă. În acest proces, unde s'au furat milioane, sunt deosebit amestecați vre-o patru directori de bănci. Chiar alaltă eră a fost arestat și subdirectorul Warsinsky.

Numărătoarea poporației în Serbia. Cu și la noi și în Serbia se fac pregătiri pentru facerea numărătoarei populației. Pentru a se pute constata numărul populației serbești și din monarchia noastră, zc zărele maghiare, pentru a cunoaște numărul supușilor serbi din monarchia noastră, ar exact zis guvernul serbesc a luat măsuri ca să se facă conscripții și prin consulatele micului regat, din Viena și din Budapesta. În acest sens, n'ar fi oare dispus și guvernul unguresc să facă conscripția cetățenilor serbi din România?

Sensație în Serbia. Nu e zi, care în Serbia să nu-și aibă senzația sa. Astfel abia au arestat pe fostul ministru Genciel, și acum se scrie că a fost arestat colonelul de pensie Marcovici, pe care l'au prins aruncând la cutie scrisori anonime înjurând pe echea regală. Pe vremea când s'a învârsat regele, Marcovici era comandantul geandarmilor, dar l'au absolvat apoi dela această funcție.

Citiți

„Vatra părăsită”

de

Ioan Slavici.

Cea mai nouă scriere a distinsului nostru literat.

Se poate comanda la administrația „Tribunei Poporului”, Arad.

Prețul unui exemplar 75 cr.

Ultime știri.

Colonia, 25 Decembrie. Știri sosite din Peking asigură că ambasadorul spaniol, ca cel mai bătrân între reprezentanții puterilor europene a imanoat prințul Cing și lui Li Hong Ciang condițiile de pace. Urmează acum ca împăratul să se rostesească asupra condițiilor puse.

Către cititorii noștri.

În curând se încheie anul și mulți dintre abonenții noștri nu și-au plătit încă ce dătoresc. Îi rugăm pe toți să bine-voiască și să achita cât mai repede abonamentul, alt-fel li-se va sista trimiterea foii.

Redacția și Administrația.

Editor. Aurel Popovici Barlaam. Red: răspuns: Ioan Russu Șirlianu.

prin o lege electorală, care le dă putința de a se reprezenta în parlament și când guvernul n-o vrea să facă asta. Dacă vor intra deci Români în parlamentul din Budapesta, ei vor pune în conflict cu simțământul comun al poporului român și vor fi considerați ca lepădați de neamul românesc și intrați în obștia beneficiarilor. Astfel ei vor pierde mult și-arca să-i poată fi guvernului de vre-un ajutor și lupta are să se înăprească în loc de a se mai potoli.

Statele nu s'au constituit numai pentru a asigura bunul trai al indivizilor, ci au, mai presus de toate, o menire etică de a-l ridica pe om deprinzându-l să-și facă datoria cu mulțumire și să respecte drepturile semenilor săi fără de siluire. Această menire statul ungar n'a implinit o și actuala lui organizațiune nici nu poate s'o implinească; el nu poate să aibă decât o existență provizorie, și ori se va reorganiza, ori se va desorganiza în fața celei mai apropiate situațiuni grele. Noi Români putem să ne mărginim a nu da mâna de ajutor pentru împedecarea desfășurării firești a evenimentelor.

Dacă cred Maghiarii, că pot în împrejurările aceste să susție statul ungar în luptă cu Românii, ei n'au decât să meargă înainte tot cum au dus-o până acum: e r dacă au ajuns la convingerea, că Românii ar pute să le fie mai curând ori mai târziu de mare ajutor, ei vor face tot ceea ce pot să facă pentru ca Românii să aibă interes de a susține statul ungar.

De-oamdata un lucru e nedoios: că în Europa nu pot să aibă existență dăinuitoare decât statele, în care legea e respectată. Aceasta a simțit-o și dl Benedict János când și-a exprimat simpatiile față cu Bulgaria.

Ioan Slavici.

Din România.

Abilul literar al d-lui V. A. Urechia la congresul soc. „Macedo-Român”.

Dominecă a avut loc în sala Palatului Ateneului o prea frumoasă serbare, jubileul literar al d-lui V. A. Urechia și congresul societății de cultură „Macedo-Română”. A luat parte la această serbare un public foarte numeros și ales.

Serbarea a fost presidată de I. P. S. Sa Mitropolitul primat.

La ora 2 s'a deschis ședința prin prezentarea omagiului din partea Românilor macedonenți, d-lui V. A. Urechia. Darurile primite sunt:

Un orologiu cu pedestal, 2 metri înălțim, artistic lucrat, un tablou din Grecia, etc.

D. Dr. Leonte felicită apoi pe d-nul Urechia în numele consiliului societății.

După aceea urmează un discurs al doamnei Smara foarte bine simțit.

Urmează apoi un foarte interesant discurs prin care d-nul V. A. Urechia face înțregul istoric al Macedonenți. Vorbește de înființarea societății „Macedo-Române” și expune fazele prin care a trecut până în ziua de azi.

Urmează apoi citirea a peste 200 de telegrame primite din Macedonia și din diferite orașe ale țerei.

După aceea d-nul secretar al societății cit ș'e darea de seamă asupra mersului societății pe anul 1899—1900.

Se face raportul cenzorilor asupra gestiunii financiare pe acești doi ani se votează bugetul și apoi se aleg membri ai consiliului domnit: I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, V. A. Urechia, Dr. A. Leonte, Tache Ionescu, Spiru Haret, C. F. Robescu, C. Ionide, V. I. Danu, N. Gussi, I. M. Riu-reanu, P. Grădișteanu, N. Filipescu, I. Grădișteanu, Colonel I. Obedeanu, Mih. Pascal, C. I. Nam, C. Petrescu Biana, V. Stoicescu, G. Missail, St. Perietzanu-Buzău, T. Biciola, T. Dimichiotu, M. Economu, N. G. Pappa, D. Papinian, Stavre Petrovici, N. Cogeala, Dr. Dudumi D. G. Pappa, An. Blatodina, F. Nicolau, V. H. Tarpe, Gh. Ghicu, N. M. Gavril, G. Ionescu, M. Kiria.

Membrit onorific se aleg domnit Dr. Buccelli profesor Galuppi, Bruto Amante, colonel Mantueno, dl de Luca, Smara și Lucia.

Ședința se ridică la orele 4 p. m.

Toată lumea se grăbește a felicita pe dl V. A. Urechia.

Din străinătate.

Ministrul de finanțe al Italiei, Rudini a demisionat, pentru motivul că majoritatea membrilor din cabinet nu aproba politica sa financiară. Din Roma se anunță că nu este cu neputință ca după Rudini să mai demisioneze și alți miniștri. Remanierea ministrilor, care probabil se va face după anul nou, se crede că va contribui la lamurirea situației parlamentare.

Din țeara europeană a Orientului îndepărtat, din Japonia de asemenea ne vin știri de crasă ministerială. Ministrul de co-

municăție Hosi a demisionat. Ca urmaș al lui e desemnat fostul reprezentant în Corea, Itara. Stabilitatea ministeriului Itō însă e considerată ca sdruncinată.

Răsboiul buro-englez.

După o telegramă mai nouă, Burii au aruncat în aier podul căii ferate dela Aar, tăind astfel comunicația lui Kitschener cu Capstadtul, ceea ce poate fi fatal pentru luptele engleze.

Până ce o trupă bură a înaintat spre apus de Aar, ajungând la orașul Bristown, alte trupe au ocupat șirul de munți ce se întind spre răsărit d'alungul hotarului de nord al Caplandului, unde au ocupat poziții inespugnabile, putând d'acolo să se bata cu succes încontra unor trupe mult mai numeroase cari i-ar ataca.

Campania din iarna anului trecut a dovedit aceasta. *Gatacre, Brabant, French și Buller* au suferit întredealuri înfrângeri grozave, deși aveau trupe numeroase.

Eată telegramele în privința succesului Burilor:

Londra, 25 Decembrie. Burii au stabilit di-aainte cu Africanderii timpul și chipul cum să navălească în Capland. Aceasta e dovedit acum. După știrile ziarului „Daily Mail”, Burii au aruncat în aier podul de 90 urme al căii ferate dela Aar și traversează astfel teritoriul imense, unde pretutindenți olandezii și africanderii îi primesc cu alaiu mare, așa că e chestie numai de timp ca întreg Caplandul să fie în plină răscoală. Primejdia e mult mai mare de cât și-o pot închipui Englezii d'aici și pentru a potoli răscoala, guvernul vrea să recurgă la măsuri desperate: să suspende constituția pe 5 ani.

Bruxella, 25 Dec. Numărul Burilor cari au trecut să rescoale Caplandul se evaluează la 6000, iar africanderii cari s'au alăturat lor sunt vre-o 10.000, așa că situația Englezilor e gravă de tot. Ei fug toți spre orașele dela mare, la Capstadt și Port Elisabet.

Din chiar telegrama trimisă de Kitschener la Londra rezultă

că Burii i-au tăiat comunicația cu Caplandul și că numai primind ajutoare multe și grabnice el poate să lupte contra Burilor, cari au trecut Oranjul prin cinci părți, făcând astfel Englezilor cu neputința să-i poată urmări.

Scrisoare dela Sibiu

24 Dec.

Din câte a transpirat în public, dl Dr. Rațiu tratează cu dl Dr. Braniște pentru ca în locul dlui Păcășianu să ia dînsul conducerea „Tribunei”. Singura greutate sunt unele diferende din trecut, când (pe vremea procesului Memorandumului) dl Braniște îl ocărăse rău pe dl Rațiu, spunându-i că prin tăgăduielile de pe banca acuzărilor s'a făcut de rîs și „a înștăpă cutitul în cauza națională”, cum scria „Dreptatea”. D. Rațiu, înainte de a-l angaja pe dl Braniște cere ca acesta să retracteze cele scrise în „Dreptatea”.

D: că dl Braniște se va lăpăda deci de moesonym înlocuind cum la 1894 îl părăsise pe tribuniști, dela anul nou încolo el va fi earășî redactor la „Tribuna”.

D-sa a renunțat adică cu desăvîrsire la planul de a merge în Macedonia unde și de altfel numai dându-i se garanții că va pute lucra, avînd alături și episcopatul român, se declarase gata să plece. Cum Sultantul însă dintr'o regretabilă încăpăținare refușă a primi condițiile puse și avînd în vedere și situația foarte încurcată din Banat, unde Bulgarii lui Sarafoff merg până să asasinze, dl Braniște își va sacrifica d'aci încolo activitatea combătînd cu vechia l'vgare și desinteresare alături de dl Tîlea și Coroianu.

Mai este apoi o afacere care va trebui lămurită: chestia cu trocarii! „Tribuna” s'a mulțumit adică să înregistreze, la noutățile zilei, afacerea cu suspendarea dlui Onițiu, pe cănl dl Braniște ar fi dorit să-l lovească pe „trocari” la mir. Se speră însă că spiritul conciliant al veneratului domn Rațiu va domoli și pe dl Braniște. După eșir a sa din temniță, dl Rațiu des-hizînd ședința comitetului național (la 15 Noembrie 1895) accentuase adică necesitatea de a lucra mînd în mînd cu episcopatul român. Pentru o simplă suspendare din directorat a dlui Onițiu, zice dl Rațiu, nu e consult decît să supere pe mitropolitul Mețianu.

Unit din jurul dlui Rațiu au de altfel și oare cari rezerve superstițioase: să tem ca venirea la „Tribuna” a dlui Braniște să nu fie de rău augur. Se știe anume, că atî în Banat eă și în Bucovina dl Braniște a dat de mai căte un ziar!

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

Afară de asta, el era cu tot sufletul o fire de artist. Când avea chef, putea să-l asculte cu drag ceasuri întregi și să uie, din pricina asta, treburile cele mai urgente. Parcă scotea din buzunar poveștile, anecdotele, tablourile; din naintea celui care-l ascultă resărea o panoramă încreagă de tipuri adevărat locale ale unei țări originale scăpate din vedere de reformă — toți asesorii aceia, cu fosmea vecinic nestănsă, cu lăcomia lor de bani și neastămpărul lor și portărelul cu toată grăsimia lui și cu toată dragostea de viață ușoară. Considerii feluriti și slujbași pentru toate treburile posibile. Și de asupra acestui lumel într'gl, pe care Vasile Ivanovici o cunoaștea până în u gharele cele mai ascunse, strălucen într'un lustru mai stes Jupiter al acia, amenunțările convinsătoare și cu neapăsătoare naiva a țerei, cu aspectul depărtamentelor și cancelariilor din St. Petesburg și cu puterile unor satrapiațotputernici. Și despre toate ac stea vorba Vasile Ivanovici cu sînzul acela launtric, cu care ori-ce ad-vărat artist alege obiectul, c-re-l însuflă interes. Pentru Vasile Ivanovici patria sa — pe care o zugrăvea în culori atît de vii — era obiectul cel mai

interesant. Ca om deștept, ce era, în înțelesul deplin al acestui cuvînt, el putea să-și aplice versul poetului:

„Imi iubesc patria, dar cu o iubire cu totul a mea!”

Și o iubia, deși patriotismul acesta rău prețuit îl făcea să cadă din ce în ce mai jos. Odată, când, după o cădere în cursă mai mare, li se propuse o slujbă cu mare influență în Rusia, el zise după cătuva gîndire: — Nu, prietene, mulțămesc, dar refuz. . . . Nu pot! Ce să mă fac eu acolo? acolo totul mi e străin. Da, dragă prietene acolo n'eam chip să înjur măcar din toată inima!

În ori-ce caz cînd am privilegiul de a avea o comparație între Rusia din naintea reformei și Siberia — totdeauna găsesc un contrast isbi or.

Rusia din naintea reformei n'aveau toamă de vecin o Rusie reformată, Siberia înse o are și aceasta vecinătate e pricina, care dă naștere ironiei, hărăziet de joc de propria lor țară, ce se poate observa în Siberia chiar la oamenii mai pușai deștepti. Dmuchaovski *) al nostru cel rusesc, crede în n'istarea sa sinceră, că Dumnezeu însuși a ordonat astfel lucrurile și că în zadar așteptii lui Voltaire se împotrivesc aces-

*) Dmuchaovski e un tip din comedia lui Gogol: Revizorul. E tipul șefului de poliție corupt și abuziv. N. Tr.

tei stări. Prietenul meu siberian înse face gălăgie și se aprinde și nu crede singur în misiunea sa. Dacă curenții acesta ajunge la modă, el se bucură; dacă e înălăturat de unul potrivit, se descuragează și-și încleștează pumnii. Negreșit, dispoziția sa desperată e îndulcită de o licărire de speranță: — Poate că va trece și norul acesta! — În schimb înse fie-care speranță reală e amărită de îndoiala îngrijitoare: — Căt va dura oare? Ear voltairianul de baștină stă de o parte în balana-l de castor și zimbește: — Ei, neiculiță, v'e mai ține pămîntul, păcătoșilor? — Și trimite articole la gazete necenzurate.

— Bine că-mi aduseși aminte! — zise Vasile Ivanovici, pe cînd ședeam la ceaiu fumînd a-gale și continuînd vorba noastră. — Nu ne-ai povestit încă nimic din cele ce vi-s'au întemplat atunci în strîmtimea de la „Degetul dracului”?

Ei li povestii cele știute de cititorii Vasile Ivanovici ședeu pe gînduri privindu și țigara aproape l'prăvită.

— Da — zise el — sunt ciudați oamenii aceia!

— Li cunoașteți?

— Cum să v'e spun? Da, m'am întâlnit cu dteșii, ba chiar am băut ceaiu cu ei—de cunoscut nu i-am cunoscut înse; pe asesorii judecătorești și pe portăreii li p-

trund poate din pricina unei înradiri sufletești—pe oamenii aceștia nu-i pricep înse.

„Atăta știn numai: Silin asta n'o să moară de moarte bună; mai curînd ori mai târziu, „paserile de pradă” își vor resbuna înpotrivă-l!”

— Pentru-ce credeți asta?

— Iacă vorbă! Dar cum s'ar putea să fie altfel? Întâmplarea cu Dv nu e cea dintâiu. În toate împrejurările de acest fel, cînd n'ic un harabagiu nu se hotărăște să meargă, lumea îl chiamă pe dînsul și el n'ic odată nu zice ba. Și băgați de seamă: el n'are n'ic odată o armă asupra-și. Negreșit toți se tem de dînsul. De cînd a ucis pe „ciungul”, un fel de aureolă îl înconjură, pe care și el o recunoaște. Dar asta e numai o iluzie. De pe acuma voroesc oamenii între dînsii: „Se poate ca „ucigașul” să fie drea în potriua gloanțelor, dar de răpus, tot poate fi răpus. Dacă Kostiușca a și început să-l cîntească cu gloanțe, asta dovedește că ei s'a îngrijit de oameni de aceia, cari sunt în stare să înfrîngă vraja.

După: Vladimir Korolenko.

(Va urma.)

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an „ 10.—
Pe 1/4 an „ 5.—
Pe o lună „ 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anunt pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“.

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școalele populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de învățătorul Damaschin Medre, — ca manual cu mai multe cărți geografice. Intocmit pentru clasele III. IV. ale școalelor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nunți,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 39-40

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagial II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 a-1.

Na comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 39-40

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marca poștală

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu cărți geografice	—	70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, pr' esor în Brașov.	—	2,50 „
8.) „Răstul pentru neatarnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Resboiului Pr ul „Coroanei“	—	1,20 „ 1,60 „
9.) „Din emuri apuse“ — de Iudita Secuța nasc. Truția	—	1.— „
10.) „Vie il“ — de Petru Vancu,	—	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3,60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1,60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1,50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilohelm Niemandz	—	1,20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.